

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Omawiamy DYKTANDO 2016 - pułapka 2.

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Dlaczego poprawnie: „Z wyżyn, z czesko-morawskiej zwłaszcza...”? Dlaczego „czesko-morawskiej” jest zapisane małą literą? Przecież jest nazwa geograficzna Wyżyna Czesko-Morawska i tak właśnie – wielkimi literami – jest ta nazwa zapisywana w „Wielkim słowniku ortograficznym PWN”! To prawda. Pytanie powinno jednak brzmieć inaczej: dlaczego mielibyśmy pisać „czesko-morawskiej” wielkimi literami? Podstawowa, naczelna zasada dotycząca zapisu wielką i małą literą nakazuje zapisywanie wszelkich wyrazów małymi literami, żeby zastosować zapis wielką literą, trzeba znaleźć uzasadnienie, innymi słowy: przeważać muszą względy znaczeniowe lub składniowe, ewentualnie graficzne, uczuciowe lub grzecznościowe. Gdyby w cytowanym fragmencie została użyta geograficzna nazwa własna Wyżyna Czesko-Morawska – w takim szyku i w takim składzie wyrazowym – należałoby zastosować pisownię wielką literą: „Z wyżyn, zwłaszcza z Wyżyny Czesko-Morawskiej...”. Autor dyktanda posłużył się jednak tylko samym przymiotnikiem, odnoszącym się do regionu. A przymiotniki utworzone od nazw kontynentów, krajów, regionów, miejscowości itd. – zgodnie z zasadą [129] 20.30. SO PWN – zapisujemy małą literą.